

„Edinost“
z baje enkrat na dan, razun nedelj in
p raznikov, ob 6. uri zvečer.
Naročnina znaša:
Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni
Naročnino je plačevati naprej. Na na-
ročbe brez priložene naročnine se uprava
ne ozira.
Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
samezne številke po 6 stotink (3 nvč.);
izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš
se računajo po vrstah v petitu. Za več-
kratno naročilo s primernim popustom
Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
mači oglašit. se računajo po pogodu.
Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu.
Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, reklamacije in oglašje spre-
jema uredništvo. Naročnino in oglašje
je plačevati loco Trst.
Uredništvo in tiskarna se nahajata v
ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
sprejemanje luserator v ulici Molin
piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Gehen sie auf den Ballplatz!

Stvar, o kateri hočemo govoriti, ni nova, niti razveseljiva, stara je in žalostna. Ali z ozirom na to, kar se dogaja povodom sedanjih volitev (zlasti v Istri), je ta stvar veledelovna. Volitve! Drugod pomenja ta beseda dejstvo, da so državljani poklicani na vršenje prve svoje državljanske pravice in dolžnosti. Drugod, kjer so volitve res — volitve, je doba volitev doba krepkega pojavljanja pol. zavesti, je velika revija političnih in narodnih sil, ki delujejo v deželi in jej dajejo svoje označje. Pri nas je drugače. Pri nas je beseda volitev odijozna beseda, kajti volilni čin je le veliko dušenje sil, delujočih v deželi, potajevanje označja, ki ga ima dežela v resnici! Tudi to je stara stvar. A ravno zato, ker je stara, je ona druga stara stvar, o kateri hočemo danes ponovno govoriti, veledelovna in je sedanjí čas veledelovna, da govorimo o njej.

Takoimenovana »primorska politika« je stvar, ki ni lahko pristopna prostemu razumu. To je že stereotipna fraza, ali je fraza to, ki odgovarja kruti resnici. Ministri prihajajo in odhajajo, eden cesarski namestnik v Trstu dela prostor drugemu, zastava na parlamentu na Dubaju vibra sedaj na desno sedaj na levo, šo časi, ko obzorje nemške politike blesti v svojem sijaju, in je zopet časov, ko govore o »slovanski vladi«, vse se spreminja, za dežjem prihaja solnce, za južnim vremenom ostre burje ostre pih — ali naša stara nemila znanka, naša »primorska politika«, ta se ne spreminja, ona je stalna in nepremična točka v valovenju dogodkov.

Ljudje majajo z glavami in si jih razbijajo z vprašanjem: kje ima svoje korenike ta stara — grešnica, da je ne more omajati noben vihar ogorčenja? In pri Bogu je priča: teh viharjev ni bilo malo v zakonodajnih in drugih zastopih in v vsem javnem življenju! Kje so tiste sile, ki jo drže po koncu in jo še dobro redé? Tisočkrat je opravičeno to vprašanje in kdor se zanima za javno življenje, se mu čisto tem vprašanjem — a nikdo ne ve odgovora, vsaj določnega ne. Je pač ta »primorska politika« tako nezmislana, tako absurdna, da ljudje ne morejo umeti, kje bi mogli oiti razlogi, ki bi zahtevali tak nezmisel, tako absurdnost, tak

nonsens! Ljudje ne morejo umeti, da bi mogel pameten človek z eno roko žagati vejo, na kateri sedi, drugo pa prijazno ponujati onemu, ki spodaj žaga deblo, iz katerega raste ista veja....!

Ljudje navajajo pač različne razloge, ali na čisto ne morejo priti. Govoré o starih tradicijah naše birokracije. Oni, ki govore to, res niso daleč od resnice. Drugi govore o slepoti avstrijskih državnikov! Tudi ti niso lažniki, saj je znano, da ti državniki nikdar ne umejo duha časa, nikdar nimajo ni sluha ni vida za sodobne ideje in je že prešlo v pregovor, da častitljivi avstrijski državniki redno prihajajo do pravega spoznanja — najmanj za pol stoletja prepozno! Tudi to je res, da združeni sovražniki naši, ki so prijatelji »primorske politike«, so činitelji, s katerimi so računali trdi, in vse skupaj pomenja moč, katere ni lahko zlomiti.

Vse je torej res, kar govore ti in oni, ali vsa resnica vendar še ni to... »Primorska politika« je preneznemiselna, toliko se stališča prava, kolikor se stališča koristi, da bi jo mogli tako trajno in nepremično vzdrževati tudi vsi naštetí činitelji skupaj. Mora že biti še kaka druga sila, ki je najmočnejša, da si ljudje najmanj govoré o njej. In je res...! Širše občinstvo je ne pozna, ali malemu številu bolje obveščeni so znana nje ekzistenca.

Jeden avstrijskih državnikov je bil nekoč v »slabi« nri tako odkritosrčen, da je pokazal na to tajno. Grof Badeni s prvega ni bil naklonjen nam Jugoslovanom, skoro bi rekli, da je imel slabo menenje o nas. To menenje je bilo malone podobno preziranju. Ni čuti ni hotel o nas. Zlasti o njega potovanju v Primorje je bil nekako zamaknjen v naše nasprotnike. Ne vemo, ali mu je bilo to prirojeno, ali so bile informacije krive, ali so drugi močnejši činitelji zahtevali tako. Pozneje je bil vendar nekoliko spremenil svoje menenje, tako, da je vsaj z jednim očesom gledal na nas. Ali le sočutno, pomagal nam ni tudi pozneje. Nanesla je bila prilika, da je sočutno zmajeval z rameni v značje menje, da ne more nič storiti z našim! Naši poslanci so mu tožili radi razmer v Primorju. Ni oporekal, da so te razmere žalostne in da se Slovencem krivica godi. Ali pomagati ni mogel, zatrdil, da so mu vezane roke! Zmajal je z rameni in je pojasnil: **Gehen sie auf den Ballplatz!** Na

tem trgu dunajskem je namreč palača, v kateri je nameščen naš urad za vnanje stvari!! Grof Badeni je torej pošiljal naše poslance k ministru za vnanje stvari...! Priznal je torej, da ima »primorska politika« svojo najtrdnjejšo zaslobo v evropski konstelaciji, ali konkretnje povedano: v trozvezi, ali še konkretnje: v naši zvezi z Italijo!! No tudi to ni neznano, saj govore o tem vsi politični abecedarji in živkajo vrabei po vseh primorskih strelah. Ali nekaj drugega ni tako dobro znano širšemu občinstvu, da si se je že omenjalo tudi v državnem zboru. In ravno to najbolj pojasnjuje stvari, ravno to — omočja, da umejemo sicer neumljivo trdnost nesrečne »primorske politike«. Taki ljudje, ki imajo pravico, da jih smatramo resnimi, zatrjajo namreč, da ima pogodba, sklenjena med Avstro-Ogrsko in Italijo, dodatek, da mora avstrijska vlada ščititi primorske Italijane! Ščititi? Ti ljubi Bog, saj to ni nič slabega! To se umeje ob sebi: saj je dolžna ščititi vseh, torej tudi Italijane! Ali ravno zato, ker se umeje ob sebi, vzbujajo sum: čemu tisti dodatek?! Nehoté si moramo misliti, da se je tu mislilo na neko posebno varstvo...! Ali prav za prav ne na varstvo, ampak na nadvladje....

Če hočemo torej komu pojasnjevati »primorsko politiko«, pošiljati ga moramo: **Gehen sie auf den Ballplatz!** Grof Goluchowski more dati pojasnila! Evropska konstelacija zahteva tako, v imenu trozveze moramo trpeti mi primorski Slovani!

Ali na nekaj ne bi smeli pozabljati. »Evropske konstelacije« nastajajo in se rušijo, tudi najlepšim trozvezem je odmerjena pot vsega minljivega, ministri za vnanje stvari prihajajo danes in odhajajo jutri, narodi pa ostajajo!

V sreih narodov je prvi steber držav, ne pa na kakem Ballplatzu!

Ako bi hotela nesreča, da pridejo za monarhijo dnevi nevarnosti, bodo na Ballplatzu pač v velikih skrbah, težila jih bo velikanška odgovornost, ali pomoč in obramba bo mogla prihajati monarhijile od zvestih narodov! Tu je zaklad, tega naj čuvajo državniki! A čuvali ga bodo najbolje, ako bo »politika« taka, da bodo narodi vedeli, da, braneči monarhijo, branijo tudi sebe, svoje svetinje in svoje življenje!

strom. Janičarjev je bilo kakor lista in trave. Kakor snopi so cepali Turki po tleh. Ali Turkov je bilo vedno več. Kakor da bi rastle iz zemlje, so se valile vedno nove čete v boj. Že se je Orgenstrom zgrudil na strani hetmanovi. Bil je izgubljen; kajti niti ganiti se ni mogel pod težo mož in konj. Tudi drugih Švedov, konjenikov, je padlo mnogo. Marsikdo je omahoval. Ali junaški Mazepa je dajal vsem pogum. Dasi že obkoljeni od vseh strani, prerili so se skozi sovražne vrste. Mazepa je hotel zdaj na nasprotnem kraju tabora zgrabit janičarje v hrbtu; ali, kakor bi mignil, so zginili švedski konjeniki v daljavi. Ostal je čisto sam. Kaj mu je bilo storiti? Pogledal je proti vrhu okopa. Tam je že utihnil boj. Turki so že nosili dragocenosti vsaksebi. Karl je ali padel, ali pa je bil vjet. Mazepa sam ga ne bi mogel rešiti več. Spodbol je torj konja in oddirjal proti Dnjestru.

»Še jedenkrat jo hočem videti«, je mrmljal sam se sabo. Kdo bi mu zameril? Lahko bi bil našel junaško smrt v boju z janičarji, ko se mu je nudila tako lepa prilika. Ne, zanj je živelo še bitje, ki ga je ljubilo, da-si ga je svet izdal.

(Zvršetek pride.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 17. novembra 1900.

Volilno gibanje. Trst. »Indipendente« je ozlovoljen in bere v večrajšnji številki levite volilnemu odboru. Radikalno glasilo uvaža sicer, da treba letos postopati s posebno delikateso, da treba poravnati marsikako navskrižnost in še le združiti razna menenja, vendar pa ne more umeti take počasnosti. Boji se, da jih volilna borba najde povsem nepripravljene. Meseci so že minoli, a oni da niso niti pri začetku organizacije. Volilnemu odboru da je torej dolžnost, da vzdrami volilce, uvede disciplino, da bodo tudi volitve kričale o italijanstvu tržakem!

Brez dvoma je v tej jeremijadi radikalnega glasila mnogo hinavščine, ali zrno resnice je vendar-le v njej. Vsaj vse, kolikor se more izvedeti izza kulis, kaže na to, da jim vprašanje kandidatur dela velike pregla-vice. Kar je boljnih glav in — značajev ne bi radi vsprejeli žalostne dedščine Angeli-Mauronerjeve; mnogokateri, ki bi rad, ima na glavi maslo škandalov iz zadnjih časov in se ga boje pošiljati na solnce, mnogokateremu pa nedostaja neizogibno potrebnega — sposobnosti. Prežalostno ulogo so igrali gg. Angeli-Mauroner, kajti reputacija italijanske delegacije je trpela tako, da so postali nekako hladnejši do njih celo njih najboljši prijatelji in sodrugi na nemški levici. Vmes pa je prišlo še trentinsko vprašanje. Tirolski Italijani hočejo menda začeti resno akcijo za svoj program in eventualno tudi zapustiti dosedanje poti taktike italijanskega kluba v parlamentu. To trentinsko vprašanje utegne postati celó življensko vprašanje za italijanski klub. Primorski Italijani bodo gotovo hoteli nadaljevati dosedanje dvorezno vladno-opozicijsko, načelno-oportunističko politiko, dočim bodo hoteli tirolski Italijani nastopiti z jasnim konceptom odkrite, dosledne in načelne politike. To so resna navskrižja. Ker pa je primorskim Italijanom gotovo na tem ležeče, da se italijanski klub ohrani, če ne v drug namen, pa vsaj kakor fikejja jedinstvenosti vseh Italijanov, morajo gledati na to, da pošljejo gori sposobne ljudi, ki se umejo kaj na diplomatizovanje in ki imajo tudi kaj avtoritete. Vsi ti pomisleki pojasnjujejo, zakaj se vprašanje laških kandidatur v Trstu noče prav ganiti z mesta. — »Slovenci« telegrafirajo sicer iz Trsta neka imena kakor kandidate, ali mi ne verujemo prav v to listo. Kajti če bi bila resnična, potem je stadij zadrege prešel v stadij konfuzije. Ta imena so: Combi, Dompieri, Mauroner in — Rinaldini. Ako bi kandidirali, bi značilo to zanje popoln polom. Rinaldini je sicer velik Italijan in morda največi dobrotnik, kolikor jih je imela italijanska propaganda v Primorju, ali da bi progressivci hoteli kandidirati c. kr. avstrijskega namestnika — če tudi upokojenega — še nočemo verjeti. Razcapana je sicer že precej tista zastava njih nekdanje politike »načela«, ali da bi jo hoteli popolnoma pogaziti v blato — to se nam ne zdi verjetno.

Istra. Z ozirom na svojo tozadevno, po »Naši Slogi« posneto vest doznajemo iz gotovega vira, da bo v Pomjanu samo jedna volilna sekcija.

V hrvatskem saboru je združena opozicija stavila predlog, da se izjava prestolonaslednika nadvojvode Frana Ferdinanda vzame na znanje in uzakoni. Nujnost predloga je utemeljeval posl. Bresztyenski. Dokazoval je, da se o takih važnih stvareh hrvatski sabor ni nikdar preziral. Zastopniki večine so bili seveda pokorni sluge svojega grofa in so govorili proti nujnosti. Za besedo se je oglašil »čisti« Židov Frank, ki je poslanec opozicije imenoval izdajice hrvatskega naroda, kar je provzročilo

PODLISTEK.

12

„Mazepa“.

Povest iz začetka 18. stoletja. — (Spisal Ledenovski.)

Ta dan so jezdili vsi trija skupaj. Kralj v sredi, Mazepa na levi, Orgenstrom na desni. Hetman je moral pripovedovati še jedenkrat in natančno, kaj se je zgodilo v Ukrajini in ob Donu. Karl je bil trd mož, ali nesreča Mazepa ga je naredila zaupljivega...

Švedska vojska je prišla med tem časom na turško ozemlje. Karl je odposlal Orgenstroma z mnogimi darovi k sultanu v Carigradu. Spremljali so ga Mazepa in mnogo Švedov. Sultan jim je dovolil, za kar so ga prosili. Darovi, in posebno še srd proti mogočnemu Petru, so ga pridobili za Karla. Dovolil je švedskemu kralju, da se nastani pri Benderju in obljubil je po vrhu, da prične vojno proti carju.

Karl si je napravil na to pri Benderju mogočno taborišče z okopi in čakal, da se stvari razvijejo ugodno zanj.

Turški cesar je res napovedal vojno carju. Ali ta ni imela uspeha, kakoršnjega je pričakoval Karl. Nasprotno. Turki so se, preslepljeni od ruskih darov, umaknili nazaj

na Turško in obljubili Petru, da spode Karla se svojega ozemlja, kar so tudi določili. Pa, kakor hitro je Karl izvedel za namero Turkov, je sklenil, da rajši pusti življenje na mestu, nego da bi zapustil tabor. Takoj je sklical vso svojo vojsko in jej povedal svoj namen. Vojska je navdušeno pozdravila sklep svojega kralja.

Minulo je že trinajst dnij, odkar sta Ruska in Turška sklenili mir. Karl je že mislil, da so Turki, znani gostobesedniki, pozabili, da imajo še spoditi njega s svojega ozemlja. Štirinajsta noč po premirju je že napočila. Švedi so pospali že po taboru, le straže so skrbno čuvala last Karlovo.

Kar so okolu polnoči začule hojo mnogih ljudi. Stražar je zaklical v temno noč, kdo da je? A v tem hipu se je, predrt od krogelje, zgrudil na tla. Kakor jeleni so Švedi v taboru skočili po koncu. Vse je letelo gledat k okopom, kaj da je. Zdaj so Turki zaglali grozen krik. Švedi so se jim postavili hrbat v bran. Karl je poslal konjico z Orgenstromom in Mazepo, naj poskušajo predreti sovražnika! Napadejo naj ga v hrbtu. Kakor vihra so se konjeniki spustili v Turke. Sovražnik je izbral najboljše junake proti Švedom. Bili so samo izbrani janičarji. Mazepa je bil Švedom na čelu, za njim Orgen-

vihar, kakoršnjega že dolgo ni doživel hrvatski sabor. To je že res skrajno, kar počenja ta Židov, katerega je sama nesreča zanesla med narod hrvatski, da razdvaja brate in zastruplja življenje.

Značilno je tudi, da je predsednik sabora Franka jemal nekako v obrambo. Vidi se, da so si madjarini v večini in »čisti« v prav bližnjem sorodstvu. Saj bi se človek smejal, ako bi ne bilo tako neizmerno žalostno to, da je možno, da hrvatski narod voli enega Franka, ki potem jednega Bresztvynskega, jednega Derenčina žali z izdajico! Človek, o katerem govori ves svet, da je v intimnih zvezah z Židi pri »Neue Freie Presse« in in »Pester Lloyd«, torej z najstrupenejšimi sovražniki hrvatskega naroda, tak mož se drzne sumničiti ljudi, katerih patriotizem je vzvišen nad sleherni dvom.

Deželne doklade istrske ali obljubljena dežela. Najviše odobrenje je dobil sklep istrskega deželnega zbora od dne 13. avgusta t. l., da je v pokritje primanjkljaja v deželnem zakladu za leto 1900 pobirati naslednje doklade: 1. doklado 35% na vse direktne realne davke in 45% na vse direktne osebne davke; 2. doklado 100% na užutino od vina in mesa; 3. doklado po 3.40 K na vsaki hektoliter piva v prodaji na drobno, doklado po 20.04 K oziroma od ostalih opojnih pijač, navedenih v zakonu 18. maja 1875 drž. zak. štev. 84. Srečna Istra!

Iz ogerskega parlamenta. V zboru poslancev je minister-predsednik odgovoril na neko interpelacijo, da se deputacije mohamedancev iz Bosne ni moglo priporočiti, da bi jo cesar sprejel, ker je to odposlanstvo hotelo izraziti želje, ki so bile odklonjene že o prejšnjem sprejemu. Glede pretveznega pokatoličevanja v Bosni je izjavil, da je tekom 22 let prestopilo 33 mohamedancev v katoliško vero, a 29 drugoverce v islam. Minister-predsednik je naglašal, kako prijazna da je skupna vlada napram mohamedanskemu prebivalstvu okupiranega ozemlja ter je zaključil s toplim priznavanjem zaslug, ki jih ima državni finančni minister Kallay za sprehajanje teh dežel. Odgovor ministra-predsednika so vzeli na znanje. Glede bosanskih železnice je minister-predsednik priobčil znano pogodbo mej obema vladama ter nazaanal, da hoče vlada isto podrobno utemeljiti kadar predloži dotične predloge. Govorniku da se ne zdi koristno, da bi se že sedaj razpravljalo o tem vprašanju. Tudi ta odgovor so vzeli na znanje.

V nemškem državnem zboru je pričakovati vročih dni. Nevolja je splošna iz treh vzrokov: ker vidijo, da kitajska politika ne prinese Nemčiji takega dobička in take slave, kar se je pričakovalo v prvem navdušenju; ker vlada že sedaj zahteva 153 milijonov kredita in to le za dobo do novega leta; in tretjič, ker so akcije uprizorili ter izdajali denarja, ne da bi bili popred vprašali državni zbor, ker se je torej pokazalo, da se v Nemčiji ravno v najvažnejših stvareh vlada nekonstitucionalno.

Ali klasično je to. Knez Hohenlohe je raje odstopil, nego da bi v državnem zboru opravil politiko, katere tudi popred ni odobral. Pa tudi sedanji državni kancelar Bülow je bil baje odločno za to, da se o pravem času tudi državni zbor povpraša za dovoljenje. Ni se zgodilo. Grof Bülow bo moral torej olepšavati grehe — družih. Kdo je ta drugi, ne treba praviti, ko je znano, da resnični državni kancelar je — cesar Viljem.

Znamenje časov. »Narodni listy« priobčujo nastopno brzojavko z Dunaja: »Predsednik višega deželnega sodišča, Fran Jansa, je vsed pritiska, ki ga je minister pravosodja baron Spens neprestano vršil proti njemu, uležil prošnjo za umirovljenje.

Njegov naslednik ima postati odločen nemški strankar in ima nemškemu elementu zagotoviti ono stališče v judikaturi, po kateri stranke levice od nekdaj streme. V Pragi se prične prosledovanje vsega, kar je češko.

Lepi glasovi to! In Čehi naj bi se ne pripravljali na skrajno borbo?!

Tržaške vesti.

Jutrnji shodi. Jutri popoldne bosta shoda v Lonjerju in v Bazovici, sklicana od političnega društva »Edinost« in shod na Miljskem hribu, sklican od poslanca in dekana Kompareta. Tudi na poslednjem bo sodelovalo rečeno politično društvo.

To ni lepo. Pišejo nam: Pri raznih tržaških tiskanih posluje več naših mož, ki imajo celó neko avtoriteto nad delavci omenjenih tisk. Ti ljudje se prištevajo, narodnim boriteljem, čitajo »Edinost«, a s podrejenimi delavci Slovence govore navadno laški. To ni lepo!

Nevstrašno v volilni boj! Kakor nam poroča naš poročevalec, se je začela na Kopersčini povsem nova doba.

Nekdaj so lahoni terorizirali našega revnega kmeta in ga uničevali moralno in materialno. Danes se vsa stvar zasukava in kmalu pride dan, ko bo naš kmet govoril: Nazaj grdoba, nazaj sleparji!! Nočemo trditi, da je danes vse probujeno, ali zora puca, in v kratkem bit će dana!

Ravnopravnost — kje si? Prejeli smo. Tukajšnja finančna uprava je začela te dni dostavljati opomine za vplačanje osebne dohodarine. Jaz sem napravil napoved v slovenskem jeziku, sem prejel slovensko plačilno povelje, sedaj pa kar naenkrat italijanski »monitorio«! Žal le, da ga je sluga dostavil moji soprogi ob moji nenavzočnosti, kajti jaz bi ga bil kar vrnil. »Monitorio« nosi znamko X—105/26 in je moj naslov čisto napačno napisan. Ali molčati nisem hotel in utakniti mirno v žep ta greh proti enakopravnosti našega jezika. Poslal sem torej »monitorio« naravnost finančnemu ministerstvu, umeje se, da s primerno pritožbo. Pa se še vedno bahajo, da slovenskim strankam izdajajo uradna obvestila v slovenskem jeziku! Slovenske stranke, ki so sprejele take »monitorio«, naj le posnemljejo moj izgled! Bodimo dosledni v obrambi naših pravic!

»Krivica.«

Laška nesramnost! O dnevih volilnega reklamacijskega postopanja je šel neki naš narodni delavec v spremstvu drugega prijatelja. V bližini »rudečega mosta« sta srečala Raskovičeve uslužbenke, ki je, začuvši slovensko govorico, rekla: »Che bela lingua« (kako lep jezik!) Naš poročevalec, preponosen na svoj slovenski jezik in vedé, da je dotičnica hrvatske matere hči, jej je rekel: »Ni res! Je pač tak kakoršen je pa ni tvoje matere!« Povrh te opazke se je pa vsula cela vrsta laških zbadljivk na Raskovičovo prodanko, tako, da je kar zbežala — osramočena!

Tako postopajte vsi vi, ki ste na ta ali oni način žaljeni po Lahih, oziroma po naših prodanih dušah! Potem jim že mine veselje do žaljenja.

Še Krstić. Ta človek, ki sedaj bljuje svoj izdajalski strup na ime hrvatsko, je pisal še leta 1896. v »Hrvatski domovini«: »Najsvečaneje odbijam od sebe trditev kastavskega dopisnika, da sem jaz, namišljeni protivnik pravaške stranke v Kastavščini, zavedeni sluga Rinaldinjeve družbe. Meni je bilo vsikdar sveto ime hrvatsko, radi katerega, prepričan sem v duši (naj se mi ne zameri, ako v potrebi obrambi svoje časti iztisnem svojo osebo, česar drugače ne bi storil), ni nikdo na Kastavščini toliko trpel, kolikor je trpela in dandanes trpi moja malenkost.

Pa kaj hočete več? Radi hrvatstva in jedino radi hrvatstva, kar hočem tudi dokazati v odprtem pismu gospodu Spinčiču, je moja odvetniška karijera, torej moja ekzistencija, prejudicirana in porušena! Z ozirom na to vprašujem brezimnega dopisnika: kako se usoja podrediti me družini najodločnejega neprijatelja onemu svetemu imenu radi katerega sem žrtvoval svojo bodočnost?«

Dr. Ivan Krstić.

Tako je pisal dr. Iva Krstić še pred 4 leti, a danes gazi moč v blato — isto sveto ime!! Sojen je, sojen so tisti, ki takemu človeku sledijo, a najhuje so obsojeni oni, ki se takega človeka poslužujejo za svoje grde namene, a nič manje oni, ki mu dajejo potuho!

Prešernova slavnost v Trstu. Na drugem kraju priobčujemo poziv vsem, ki se zanimajo za to narodno slavnost, da pridejo v nedeljo na skupen pogovor v »Slovensko žitnico«. Prepričani smo, da naš poziv ne bo brezuspešen in da bo z združenimi močmi možno sestaviti program za to slavnost, ki bo odgovarjal nje vzvišenosti in pomembnosti. Ker pa tudi najboljši in najboljše izvajani program ne zadošča še za vspeh slavnosti, marveč je treba k temu še drugega glavnega činitelja — občinstva namreč, zato se obračamo že danes do vseh slojev zavednega našega naroda z nujnim pozivom, da se za dan 2. oziroma 8. decembra že v naprej odločijo za obisk Prešernove slavnosti v Trstu.

Treba, da pokažemo, kako vemo ceniti velikanske zasluge velikega našega pesnika, ter se zberemo na proslavo njegove stoletnice v tolikem številu, da bo slavnosten prostor napolnjen do zadnjega kotička ter da tako pomoremo prireditvi k sijajnemu uspehu ne le v moralnem, temveč tudi v gmočnem oziru. Prešernova akademija tudi nikakor ne sme biti omejenega lokalnega značaja ter ni le dolžnost rojakov v Trstu in bližnji okolici, marveč tudi onih s skrajnih točk tržaškega ozemlja, in prav tako onih v bližnji Istri, da v kolikor mogoče velikem številu prihité na to slavnost, da se navdušijo čim bolj za velikega našega Prešerna, za katerega nasmejo zavdati tudi največji kulturni narodi. Čim več nas bo in čim mnogoštevilneje bodo zastopani razni kraji na Krasu in Primorju sploh, kjer bivajo Slovenci, tem krasnejšega, večjega pomena bo ta slavnost, tem gorkeje in prijetneje nam bo v srehi, tem vrednejše bo naše slavlje spomina velikega, divnega našega pesnika. Nihče naj se o tem ne daje zavesti od malenkostnih pomislekov, kakoršnekoli pravi bi isti bili! Vskladno in vsaka naj prihiti na Prešernovo slavnost!!

»Vinska klavzula.« Te dni se je glasilo tuk. vlade, »Osservatore Triestino« potovalo za vinsko klavzulo z Italijo. Mi se povrnemo na ta predmet čim nam bo dopuščal prostor.

Prešernova slavnost. Prosimo zastopnike vseh tuk. slovenskih društev in čestilce Prešernove, da pridejo jutri, v nedeljo, ob 2. uri popoldne v slovensko žitnico, ulica S. Francesco št. 2, da se dogovorimo o vspeh slavnosti, ki jo priredimo v proslavo stoletnice Prešernovega rojstva ali dne 2. ali 8. decembra t. l. primerno prostoru, ki ga dobimo v to svrhu na razpolago.

Iz Bazovice nam pišejo: Gospod urednik! Ali veste, kaj je »smola«? Nu, ako ne veste, evo Vam izgledov: Če ste si določili dan za kak važen opravke v rodbini na katerega ste se že mnogo pripravljali, a morate, ko se je približal tisti dan, stvar odložiti. In to morda radi ene ali več zaprek. Vidite, to je »smola«! In če morate to večkrat ponavljati, je pa še več »smol«, iz katerih naposled lahko postane prav velika »smola«.

Takih in enakih smol in smolic doživelo je naše pevsko društvo »Lipa« v zadnjem času mnogo. Znano Vam je, da je nameralo to društvo, prirediti svojo ljudsko veselico že dne 9. septembra t. l. in da je isto radi slavnosti v Nabrežini preložila na dan 11. novembra. A ker je bil za ta dan napovedan koncert Kubelikov smo veselico »Lipe« zopet odložili na dan 18. novembra. Znano Vam je nadalje, da je dne 11. novembra ves dan neprenehoma lilo z neba, tako, da nam ni bilo mogoče na shod političnega društva »Edinost«, ki se je imel vršiti t. ga dne v Gropadi, niti nismo mogli iti v Trst na toli željno pričakovan koncert Kubelikov!

In ako Vam naposled povem še, da radi raznih vzrokov, katerih pa Vam ne maram navajati, ker so še pre »osmoljeni«, se veselica, napovedana za dan 18. novembra in že tolikrat preložena, ne bo vršila, kaj pravite — ali ni to »smola«?!

Vendar pa Vam moram naznaniti, da se je naposled definitivno določilo, da se ta toli osmoljena veselica bo na vsaki način vršila drugo nedeljo, t. j. dne 25. novembra. Več o tem Vam še sporočim v bodoče. Za danes Vam kličem: Do svidenja jutri na ljudskem shodu v Bazovici. Heros.

Ponesrečil je včeraj v slobodni luki dmar Josip Vogrič; o nakladanju blaga mu je padlo na desno nogo težko železo ter ga nevarno ranilo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Z naših sodišč. Na tuk. deželnem sodišču so bili včeraj obsojeni: 34-letni Ivan Furlanič zaradi zločina težke telesne poškodbe v 6 mesecev težke ječe; 40-letni mešar Josip Markuza iz Pulja ter Peter Valentinčič iz Kanala zaradi tatvine vsaki v 3 mesece poostrene težke ječe.

Dražbe premičnin. V pond., dne 19. novembra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Ponterosso (uhod ulica Canale 5), okvirji in podobne; ulica Carradori 7, mizarska oprema; ulica Giulia 56, hišna oprava; ulica Chiozza cement; na trgu Scoreola 3, sveder.

Umrljivost v Trstu. Od 4. nov. do včeraj 10. nov. je umrlo 40 moških in 31 žensk, skupaj 71 oseb, proti 73 v isti dobi lanskega leta, in sicer 16 starih do 1 leta,

10 do 5 let, 7 do 20 let, 7 do 30 let, 4 do 40 let, 10 do 60 let, 14 do 80 let in 3 nad 80 let. Povprečna umrljivost tega tedna znaša 21.8 od tisoč. Smrt je povzročila sušica v 12, bolezn v sopilih v 3, enteritis v 0, legar v 2 slučajih, škrlatice v 0, krup v 2 in hripavice v 0 slučaju.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri jutraj 12.6, ob 2. uri popoldne 15.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri jutraj 755.8 — Danes plima ob 6.38 predp. in ob 7.19 pop.; oseka ob 0.9 predpoldne in ob 0.56 popoldne.

Ljubitelji naše umetnosti opazarjamo, da prihodni teden prideta v Trst hrvatska umetnika-igralca, gospod in gospa Gavrilović in priredita tu par predstav, brzkone v Sokolovi telovadnici. V dopisih iz Pulja se izražajo tamošnji rodoljubi prav pohvalno o umetniških vrlinah te umetniške zakonske dvojice in nas prosijo, naj opozorimo tržaško slovensko občinstvo, da naj ne zamudi te prilike do umetniškega užitka. Podpirajmo, kar je naše, a podpirajmo se posebno tedaj, ako — je dobro!

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda. V slovo odhajajočega novineca »Slavaša« Dragotina Gregorića nabralo se je o priliki pevske zabave dne 2. novembra 6 K 80 st.

O priliki pevske zabave pevskega društva »Slava« na dan pogreba pok. Kovačičeve se je nabralo 7 K 90 st. v krčmi Obrt. društva pri sv. Ani. Gospod Kovačič dodal še 1 krono. Nadalje so darovali: g. na Zor Leni 2 K, g. Sila Matija, dekan v Tomaju, nabral pri razdelitvi Mohorjevih knjig 14 kron.

Vesti iz ostale Primorske.

× Tako plačujejo! Neki mož je verno služil lahonsko stranko na Pomjansčini za dobo dolgih 20 let. Ko je pa predzadnjič delal celih 18 dni, so mu prisodili 11 gold., od katerih mu je pa neka prodana duša v Pomjanu pohrustala 5 gold., tako, da je rezež prejel le 6 gold. za 18 dni dela!! Sram Vas bilo, prodanci!

× Umesten odgovor na neumestno vabilo! Koperski župan se je osmelil in je poslal županu v Marezigah uradno vabilo, v katerem je pozival tega poslednjega, naj nekega določenega dne v minolemu tednu o poludne pride v občinski urad v Kopru! Županstvo v Marezigah pa, ne bodi leno, in vedoče, da njega dostojanstvo ni nič manje nego ono velmožnega župana v Kopru, je lepo uradnim putem vrnilo povabilo gospoda župana koperskega z uljudno opazko naj raje ob določenem uri gospod župan koperski blagovoli priti v županski urad v Marezigah!

Kakov nos je delal gospod velmožni, ko je prečital to uljudnost za uljudnost, o tem molči zgodovina! Je že prav tako, enkrat jim treba izgnati tisto — nemoderno domišljavost srednjeveške oligarhije.

× Za o d r e š e n j e! Koperski, ali bolje rečeno, istrski lahoni so bili sklenili, da Šmarcencem na Pomjansčini prirede novo cesto, ki bo mnogo krajša, nego je sedanja državna. Ta cesta se je že delala — sedaj pa so baje ustavili delo, češ: ako bodo Šmarcenci volili za lahonsko stranko, se cesta dovrši — drugače ne dobe plačila niti oni, ki so že pripravili gramoz za to cesto!

Lahoni nastavljajo past, kjer le morejo, ali kmet na Pomjansčini večinoma vendar ni več tako »nazaj«, kakor je bil dosedaj, da bi ne umel lahonskih zvijač!

Govorili smo z raznimi domačini, ki so nam izjavili: »Mi vemo, da bo cesta narejena tako ali tako in vemo tudi, zakaj sedaj popravljajo razdrte ceste po Pomjansčini — ali to vse ne bo pomagalo, ker vemo predobro, da je to lahonski volilni manevar!«

Tako in enako govore domačini volile, zato upamo trdno, da se ne dajo premotiti od naših narodnih odpadnikov!

Kaj je verjeti lahonom, naj priča sledeče: Vas Gažon je velika in lepa. Ti vasi, ki je bila do zadnje volitve skoraj vsa na laški strani, so lahoni obljubovali celih 15 (reči petnajst) let, da ji napravijo novo legino šolo (so že kupili zemljišče), da prezidajo sedaj staro in s tramovi podprto občinsko hišo, da napravijo nov vodnjak, pokopalšče in druge take zares prepotrebne reči! Obljubovali so, kakor rečeno — 15 let in tudi ostali pri samih obljubah — ker sedaj ne

morejo več molzti ubogih kmetov, kakor so jih molzli, dokler ni bilo naših posojilnic in jim ne ostaja več toliko usleparjenih kmečkih grošev, kakor je to bilo v prejšnjih časih, toli nesrečnih za naš narod!

Gažonci so se spametovali ter pokazali roge izžemalcem svojim, kar jim je v posebno čast! Česar pa niso dosegli v 15 in več letih, dosežejo gotovo, ako se popolnoma otresejo pijavk koperskih, recte labonskih! Koperčanom je le za to, da si ohranijo gospodarstvo na zemlji, ki ni njih — za kmeta in njega potrebe se pa oni ne brigajo.

«Paga ščavo!» to je njih geslo in to geslo so izvajali cela stoletja ter uničevali našo kri! Sedaj pa se bliža konec temu turškemu gospodarstvu in v kratkem bo v Pomjantu lahon gost, domačin pa — gospodar!

Da dosežemo to, naj store vsi naši svojo dolžnost in Bog bo znani!

× Žlindra in dr. Fraggiacomo! Pišejo nam: Slavni dr. Fraggiacomo, to je, tisti mož, ki je moral v Piranu bežati skozi okno pred nevoljo Pirancev samih, je na vseh Svetih dan 'prodajal žlindro za gnojenje in sicer v Padeni in Novi vasi! Ponujal je to moderno gnojilo po 11 K 50 stot. in tudi po 11 K!!

Tamošnji posestniki so pa v tem gnojilu izvohali — volilen maneuver!

Ako pride še, naj le nese svojo žlindro na — gnoj!

× Nima in — ima! Pišejo nam: Nekega dne je šla neka revna žena v Pomjan k sedanjemu županu Bartoliću, da bi jej kaj pomogel. Bartoliću se niso usmili ne žena ni njena dva gladna otročiča, odslavlil jo je z opazko, da nima ubožnega zaklada!

Nekoliko kasneje je prišel k istemu gospodu županu neki nekdanji njegov pristaš, kateremu pa je hitro dal za politične agitacije 3 gld. iz ubožnega zaklada! Bravo, šior župan!

× Volilni shod bo jutri, v nedeljo popoldne v Kašteliru, občina Vižinada. Istega se udeleži predsednik polit. društva »Eduinost«, g. prof. Mandić.

× Padena na Piranščini. Pišejo nam: Padena je na precej visokem hribu, je lepa vas in ima do 30 posestnikov. Padenci imajo svojo cerkev, ki ni velika, ali je tako lepo urejena, da dela vso čast vaščanom. Veliki oltar je iz pravega mramorja. Mala dva sta bolj preprosta. Klopji je v cerkvi 16, na vsaki strani 8. Iz Padene je krasen razgled daleč na okolo. Zraven cerkve je župnišče, ki je pa sedaj prazno, ali upamo, da ne ostane dolgo. Pokopališče je skoraj pol ure ven iz vasi in je med najstarejšimi v Istri.

O priliki, ko je častiti gospod župnik Šašelj iz Šmarji pokopal nekega 2½ letnega otroka, si je pisec teh vrstic ogledal tudi dve plošči, ki morati biti najmanj iz srednjega veka.

Ako povem še, da so vsi Padenci vrlj narodnjaki, Slovenci, in ako jim še želim, da se jim v kratkem izpolni vroča želja po lastnem duhovniku — sem povedal — pardon, povedati moram še, da jim Piran nič ne skrbi za ceste — in to je vse.

Hribolazec.

× Šola v Šmarji pri Kopru je za prta, ker se je bila tam ponovila davica in škarlatina, na katerih boleznih je umrlo 19 otrok.

Sedaj je ta bolezen ponehala in je upati, da se v kratkem času prične zopet s poučevanjem otrok.

× Iz Kozine nam pišejo dne 10. novembra: Danes se je v tukajšnjem hotelu »Adria« zastrupil neki mož, ki utegne imeti 30—35 let. Umrli je v lipu. Prenesli so ga na pokopališče v Dragi. Ime njegovo ni znano. Sam se je bil izdajal za slikarja, kar pa ni verjetno.

Vesti iz Kranjske.

* »Ruski kružok« v Ljubljani je imel pred sinoči svoj zabavni večer v mali dvorani »Narodnega doma«. Svirala je vrla meščanska godba pod vodstvom g. kapelnika H. Beniška. Na vspeh sta sodelovala tudi velepriljubljeni operni tenorist g. Orželski in g. Cimer. Poleg mnogobrojnih domačih gostov sta se večera udeležila tudi dva gosta iz Petrograda.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je razposlala svojim podružnicam po slovenski zemlji naslednji poziv. Radi važnosti stvari in ker »Družbi sv. Cirila in

Metoda« mora seči pod ramo vsaki Slovenec — ponatisnemo tu vso to izjavo njeno posebno:

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam.

Pridne hčerke so materi veselje in podpora. Razkropljene po svetu bivajo z materjo v tesni zvezi. Raduje se mati, ako čuje o njih, da se lepo razcvitajo in krepko razvijajo. Kadar je pa v potrebi, sme se zanašati na njihovo pomoč.

Taka mati je družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; hčerke so ji podružnice, razkropljene po vsem slovenskem ozemlju.

Družba sv. Cirila in Metoda želi ostati v dobrih in hudih dnevih v najožji dotiki s svojimi podružnicami.

Dva vzroka jo nagibata, da danes prav vsem podružnicam pošilja pričujoče pismo, pričakuje pa tudi prav od vseh ugodnega odgovora. Prvi vzrok je — povejmo kar naravnost — potreba, iz katere jo more rešiti le vsestranska krepka podpora. Drugi vzrok pa je ta, da namerava po novem letu izdati »Vestnik«, v katerem bi rada svetu pokazala svoje ljube hčerke, vse svoje podružnice brez izjeme, lepo opravljene in dobro urejene.

I.

Ne govorili bi resnice, ko bi tožili, da pojema zanimanje za družbo sv. Cirila in Metoda. Marsikatero koristno društvo je že zamrlo, ker je prvotni ogenj navdušenja zanje prehitro ugasnil; za družbo sv. Cirila in Metoda pa po 15-letnem obstanku še vedno gori mnogo mnogo blagih sre, napolnjenih z ljubeznijo do milega slovenskega naroda in do nedolžne mladine.

Vzrok, da je družba sv. Cirila in Metoda prišla v zadrego in je prisiljena prositi svojih podružnic nujne in vsestranske podpore, ni toliko pojevanje njenih dohodkov, ampak v večji meri rast njenih neogibno potrebnih stroškov. Njeni zavodi se namreč množe in tako se širi njen delokrog. To je znamenje, da družba ne umira, ampak živi in krepko živi, če tudi deluje brez hrupa in bolj na tihem. **Ustanovljene zavode mora družba vzdrževati — da bi se opustili, kaj bi rekli Slovenci!** — A težko je tudi odboru glavne družbe neugodno reševati toliko nujnih in dobro podprtih prošenj za razširjanje že obstoječih šol (n. pr. enorazrednice na Muti v dvo- ali trirazrednico), za zboljšanje tu in tam premajhnih ali sicer neugodnih šolskih prostorov in za razne druge podpore, ki vse merijo na otežje slovenske dece, ki se potaplja v nemški in italijanski povodnji. In vendar je moral odbor v svoji zadnji seji dne 11. oktobra t. l. krvavečim srcem odbiti mnogo takih prošenj, ker je blagajnik izkazal za to leto že dosedaj 2669 kron primanjkljaja, ta pomanjkljaj pa se do konca leta še znatno povikša, ako se ne pomnože prispevki v teh poslednjih dveh mesecih letošnjega leta.

Izredni večji darovi, kakor volila, številneje pokroviteljine i. dr. bi sicer družbi upravljal sedaj jako dobro došli. A na izrednosti se nikdo ne more zanašati.

Družbi neizanesljivejša opora so redno delujoče podružnice. Prav mnogo jih je, ki leto za leto vestno pobirajo in glavni družbi pošiljajo doneske svojih udov, sklicujejo shode, snujejo poučne ali zabavne sestanke, imajo lepo urejeno in delalno načelnštvo, pridobivajo novih udov in o svojem delovanju pravočasno obveščajo odbor glavne družbe. Vsem tem se glavni odbor iskreno zahvaljuje in jih stavi drugim podružnicam v izglede.

Nekaj podružnic pa je v svojem poslovanju nekoliko zastalo. Nekatere že dalje časa niso pobrale letnih doneskov od svojih udov, druge ne sklicujejo zborov, ne obnavljajo o pravem času svojega načelnštva in ničesar ne poročajo glavnemu odboru. Vse to je lahko razumljivo iz raznih okoliščin. Slovenci imamo mnogo narodnega davka in dela, da včasih ne moremo vsemu kaj. Zato noče glavni odbor družbe sv. Cirila in Metoda nikomur očitati premajhne požrtvovalnosti ali delalnosti. Prosi pa vse rodoljube in zlasti svoje podružnice, naj koj zberó vse moči, da družbi, ki je danes na več krajih pogoj našega narodnega obstanka, v sedanjih potrebi prihitite na pomoč.

Marsikateri ud ene ali druge podružnice bi rad vplačal svoj letni prispevek, ko bi ga kdo o pravem času opomnil, marsikdo bi se v družbo vpisal, ko bi ga kdo nagovoril, ali ko bi bila v njegovi bližini kaka delalna podružnica. — Zato prosimo vse podružnice, naj v tem dvojnem smislu poživé svoje delovanje, da namreč poberó kolikor mogoče tudi zastale doneske svojih udov, in da skušajo pridobiti kar največ novih družabnikov.

Nekatere podružnice pošiljajo vsako leto v primernem času kakega zanesljivega slá s plačilnimi listki (pobotnicami) do vseh svojih udov, da pobere letne doneske. Ko pošlje blagajnik nabrane prispevke glavni družbi, odšteje stroške za takega pobiraleca. To postopanje popolnoma odobravamo — menda je do mala najshodnejše; tudi je priporočamo povsod, kjer ne morejo člani naših podružničnih odborov do družbenic ali družbenikov. (Zvršetek pride.)

Brzobjavna poročila.

Imenovanje.

DUNAJ 17. (K. B.) »Wiener Zeitung« objavlja, da je trgovinski minister imenoval višjega poštnega upravitelja Josipa Cheneviera v Opatiji poštним ravnateljem v Gradcu.

Komisija za izdajanje zgodovinskih listin.

DUNAJ 17. »Wiener Zeitung« priobčuje statut komisije za izdajanje listin in korespondence k novejši avstrijski zgodovini, kakor je ta statut potrdil minister za nauk in bogočastje.

Napad na nemškega cesarja.

VRATISLAVA 16. (K. B.) Ko sta se cesar Viljem in dedni princ Meiningški v odprti kočiji peljala s kolodvora v vojašnico oklopnikov (kirasirjev), vrgla je neka, kakor videti umobolna ženska proti cesarskemu vozu kratko sekiro. Ista je padla za vozom na tla. Ženo so takoj aretirali.

VRATISLAVA 16. (K. B.) Aretirana žena je Selma Schnapke. Stala je v prvi vrsti občinstva na strani kočije, kjer je sedel dedni princ Meiningški. Ko se je pripeljala kočija, je vrgla proti isti kratko sekiro, ki je odletela od voza ter padla za istim na zemljo. Množica se je vrgla na žensko, katero pa so redarji takoj prijeli.

BEROLIN 16. (K. B.) Wolff javlja iz Vratislava: Navedbe v posebnih izdajah tuk. listov, da je napadalka Italijanka ali preoblečen mož, niso resnične. Žena je tukajšnja prodajalka Schnapke. Dosedanje uradno preiskovanje je pokazalo, da je umobolna.

Iz francoskega parlamenta.

PARIZ 16. (K. B.) Komora je po debati, ki je trajala dve seji, sprejela zakonski načrt o prenosu dednega prava.

Francosko ministerstvo.

PARIZ 16. (K. B.) »Echo de Paris« javlja, da pravosodni minister Monis v kratkem odstopi.

Položaj Anglije v svetovni politiki.

LONDON 16. (K. B.) »Daily Telegraph«: Mnogo let že ni bilo politično obzorje tako jasno kakor sedaj. Z vsemi narodi smo sedaj toliko prijatelji, kolikor so nas nedavno vsi sovražili. Približala se nam je tudi Francija in zopetni odstop železnice Šanhaj-huan je smatrati kakor znamenje, da tudi Rusija ne želi nobene napetosti.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 17. (K. B.) »Standard« javlja iz Durban z dne 15. t. m.: Glasom poročil iz Standertona še tamkaj vedno ne vlada mir. Tamošnji Buri se podajajo zopet k svojim poveljništvom. »Daily Telegraph« se brzobjavlja iz Pietermaritzburga z dne 15. t. m.: Angleška garnizija v Vryburgu je zares zajeta. Ista ima dovolj živil za šest mesecev.

Ustaja na Kitajskem.

NEW-YORK 16. (K. B.) Brzobjavka »New York Herald« iz Washingtona javlja, da vlada nikakor ne odobrava, da bi razrušili grobove cesarske rodovine Ming, ker postaja vedno bolj jasno, da Nemčija ne mara miru.

PARIZ 16. (K. B.) »Havas« javlja iz Pekinga dne 13. t. m.: Rusi so opustili nadzorovanje železnične proge Taku-Šangčev. Grof Waldersee se je brzobjavno pritožil neposredno pri ruskem vojnom ministru radi tega koraka, o katerem ni bil prej obveščen.

LONDON 16. (K. B.) »Standard« javlja iz Shanghai dne 14. t. m.: Podkralj v Vučangu dela baje na to, da mobilizira še 10.000 mož. Nasvetoval je podkralju Liukumu, da združi svoje čete ter jih skupaj postavi proti zaveznikom, ako bi isti hoteli od pristanišč ob reki Yangtse delovati proti Šaensiju. Kitajske oblasti v Su-ču-fuju pri Shanghaiu iztirjujejo od tamošnjih kristijanov velike vsote. Glasom vesti jutranjih listov iz Shanghai od dne 14. t. m. poroča verodostojen kitajski vir, da sta princea Tuan in Tungfusiang v Kangsju razvila zastavo ustaje.

WASHINGTON 16. (K. B.) Tukajšnji kitajski poslanik Vutingfang je dobil danes od Shenga naslednjo brzobjavko: Cesarski edikt od dne 13. t. m. je vzel princea Tuanu in Čuangu dostojanstvo in službo ter zaukazal, da je oba zapreti do smrti.

Isti dekret ukazuje, da je zapreti princea Yiha Yinga, da zgubi princ II. reda, Lien, svojo službo, da se vojvodi Čajlanskemu in Yingmianu zniža red, Čaošučiao da se degradira, a obdrži v službi ter da je Yuhsiena prognati na oddaljeno mejo dežele. Glede Kangyia pravi dekret, da se ga ne more kaznovati, ker je mrtev.

Trgovina in promet.

Načrt trgovinskega računstva.

Popravki.

V dosedanja nadaljevanja se je urinilo nekoliko neljubih pomot, katere s tem popravljamo.

3. primer v § 2. oddelek 1: se mora glasiti:

$$24+5=(20+4)+5=20+9=29.$$

V oddelku 2. se mora glasiti primer za odštevanje tako-le:

$$639$$

$$274$$

$$365$$

V § 2. odd. 3. beri: Ako pomnožimo določeno število z 0, dobimo zmnožek (ne pomnožek) 0.

Računski prikrajski, da bodo jasni, se naj glasijo:

Multiplieiranje s 25:

$$32 \times 25 = ?$$

Ker je 25 četrti del od 100, delimo faktor 32 s 4 in pomnožimo produkt s 100. Torej: $32/4 \times 100 = 8 \times 100 = 800$.

$$75 \times 24 = ?$$

Ker je $4 \times 75 = 300$, vzemimo od faktorja 24 četrti del ter pomnožimo znesek s 300. Torej: $300 \times 24/4 = 300 \times 6 = 1800$.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 10. Pšenica za oktober K. — do — Pšenica za april 1901 K. 7.61 do 7.62 K. Rž za oktober K. 7.76 do 7.77 Rž za april K. 7.21 do 7.22 Oves za oktober K. — do — Oves za april K. 5.60 do 5.61 Koruza za september — do — Koruza za oktober — do — Koruza za maj 1901 K. 5.05 do 5.06

Pšenica: ponudbe zadostne, povpraševanje zmerno mirno. Prodaja 18.000 m. st. nespremenjeno, Vreme: oblačno.

Hamburg 16. Trg za kavo. Santos good average za december 35.50, za mare 36.50 za maj 37. — za september 37.75 Denar.

Havre 16. Santos good average za november po 50 kg. Fres. 43. —, za mare po 50 kg. Fres. 43.50

Dunajska borza dne 16. novembra.

	danes	čeraš
Državni dolg v papirju	98.25	—
" " v srebru	97.95	—
Avstrijska renta v zlatu	115.20	—
" " kronah 4%	98.40	—
Kreditne akcije	661. —	—
London 10 Lsr.	240.65	—
20 mark	23.51	—
Napoleoni	19.20	—
100 italijanskih lir	90.75	—
Cikiai	11.38	—

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Poštne naročbe se izvrše v tistem dnevu.
Odpošiljatev je poštne prosta.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Prva slov. zaloga pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Dunajska filjalka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

Živnostenska banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnica v akcijah 20.000.000 K.
Reservni zaklad nad 7.000.000 K.
Centrala v Pragi.
Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Razsežno jamstvo

Ludovik Borovnik
tovarna in izdelovalnica precizijskih pušk
Borovlje (Ferlach) Koroško
priporoča

Ivoje najboljši in zanesljivi puške vseh sistemov in kalibrov. Znamenite in oestrorelni puške za šibe, risanice, lovske kratke puške in dvocevke za cele krogle iz dobrega kovanega materiala, najsolidnejše puškarsko ročno delo ter dobro preskusano. Komade, ki ne ugaajo, sprejemam nazaj, jih zamenjam ali pa povrnem denar. Sprejemam v popraviljanje vse, udelavam cevi v stare puške, nova kopita, predelavam puške za nabijanje od spredaj v take za nabijanje od zadaj itd. Pri najsolidnejšem delu zmerne cene.

Slovenski cenik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko

„Viktorija“ moderci
za gospe in gospice
po 50, 70 nč., 1 gld., 1-25, 1-30, 1-50, 1-80, 2-20, 3- in 4-20.

VELIK IZBOR
vseh predmetov za jesen in zimo
volneno blago, perkal za obleke in srajce, cevir in oxford, lawn-tennis, satinos gladki, tiskani in mrežasti, vsakovrstni svileni predmeti za obleke in kinčanje, velik izbor čipek, trakov, zavratnikov, modnih specialitet vsake vrste, rokovic iz svile, niti in kože, dežnikov.
VELIK IZBOR PERILA
dobiva se v manufakturni zalogi
Jakoba Klemenca
V TRSTU. — Ulica Sv. Antona št. 1.
Na zahtevanje se pošljejo uzorci z dotičnimi cenami poštne prosto.

Zaloga
olja in kolonijalnega blaga.
Podpisani ima čast javiti slavnemu občinstvu, da ima v
ulici Ghega št. 11. v Trstu
veliko zalogo od navadnega do najfinejšega olja, kisa, mila, kave, sladkorja, riža itd.
Bogat izbor mila za perilo. Prodaja na drobno in na debelo ter prevzema poštne pošiljke od 5 kg. naprej proti povzetju.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča udani
Alojz Trevisan.

Nepregorljive mrežice.
Vitez D. v Trstu, Piazza Negozianti št. 1. priporoča slavnemu občinstvu svoje nepregorljive mrežice (retine) „Meteor“ in vse druge priprave za plinovo luč „Auer.“

Tržaška posojilnica in hranilnica
registrirana zadruga z omejenim poroštvo,
ulica S. Francesco št. 2, I. n.
(Slovanska Čitalnica).

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, če tudi ni ud zadruga in se obrestujejo po 4%. Rentni davek od hranilnih ulog plačuje zavod sam.
Posojila dajejo se samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjico po 6% na zastave po 5 1/2%.
Uradne ure so: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne.
Izplačuje se: vsaki ponedeljek od 11—12 dopoldne in vsaki četrtek od 3—4 popoldne.
Poštno hranilnični račun 816.004.

Novoporočenci pozor!
Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetacijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v svo to stroko spadajočih del. Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14. Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII. v Ljubljani.
Podpisane si usoja naznaniti Vašemu blagorodju, da se je doposlana mi tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih. GRADEC, dne 2. februarja 1897.
Bolnišnica usmiljenih bratov
Provincijal:
F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.
Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli
Ljubljana.
Že mnogo časa svetujem vsem onim, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z odličnim spoštovanjem Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.
Don Peter Franceschini, duhoven.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga
z neomejenim jamstvom.
V GORICI, semeniška ul. št. 1, I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki s. nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto-corrent po 3.60%. Sprejema hranilne knjižice družih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.
Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.
Sprejema zadrugnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6.15%.
Vplačevanje vrši se osebno ali potom položnic na čekovni računa št. 842.365.
Uradne ure: od 9—12 dopoldne in od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9—12. dopoldne.

Martin Marc
priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu svojo gostilno
„All'antica lavandaia“
ulica Industria št. 39.
pri Sv. Jakobu;

toči izvrstno istrsko in dalmatinsko črno, vipavsko belo vino ter Koslerjevo pivo. Izvrstna kuhinja, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Službo išče
mlad knjigovodja, izurjen v sklepanju bilane, slovenski, hrvatski, nemški in italijanski korespondent, z izvrstnimi spričevali. Naslov povč uprava lista »Edinost«.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA
registrirano društvo z omejeno zavezo, v Gorici
Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr. v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsakega, če tudi ni član društva in se obrestujejo po 4 1/2%, ne da bi se odbijal rentni davek.
Posojila dajejo se samo članom in sicer na menjice po 6% in na vknjižbe po 5 1/2%.
Urađuje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol. in od 2. do 3. ure popol. razven nedelj in praznikov.
Stanje hran. vlog leta 1899. okroglo K. 1.400.000.
Poštno-hran. račun št. 837.315.

M. AITE
Trgovina manufakturnega blaga
Trst. — Via Nuova — Trst.
vogal Via S. Lazzaro št. 8.
Čast mi je javiti slavn. občinstvu in cenj. odjemalcem, da sem prejel bogat izbor raznovrstnega blaga za jesen in zimo in sicer: sukno za moške in ženske obleke, flanelo, barvan in bel barhent, piket za perilo, majo od volne in bombaža, odeje s podvleko ali volne itd. Bogata zaloga raznovrstnega perila na meter, nadalje srajce, ovratniki in ovratnice najnovejše mode, namizni beli in barvani prti; bela in barvana zagrinjala na meter ali izgotovljena.
Drobnarije za krojače, kitničarke in šivilje ter raznovrstni okraski za ženske obleke.
Naročbe za moške obleke po meri z največjo očnostjo in natančnostjo.
Velik izbor blaga za zastave in narodnih trakov za društvene znake.
Vse po najnižjih cenah.
Nadeja se tudi v prihodnje podpore cenj. odjemalcev in sl. občinstva, beležim se najljubšeje
M. Aite.

Carl Greinitz Neffen
Na Corsu št. 33. podružnica Trst. Piazza della Legna 2.
Železo in razno železno blago na drobno in na debelo.
Priporočajo svojo dobro sortirano zalogo
predmetov za stavbarstvo
traverze, zaklepe, železo za kovače in fačon, stare železnične sine, držaje in ograje, vodnjake, pumpe, železne cevi in take iz vlitiga železa, vse tehnične predmete, popolne naprave kopelji in stranišč
peči in štedilna ognjišča
kuhinjsko, namizno in hišno opravo, železne meble in pred ognjem varne blagajne nagrobne križe in obgrobnje ograje, orodja za vsako obrt.

Svojo zahvalo
izrekava prav toplo vsem nam naklonjenim poznanim in nepoznanim p. n. odjemalcem, zlasti pa velespoštovanemu žensstvu, katero s tako odločnostjo po vseh prodajalnicah naše testenine zahteva.
Z vsem spoštovanjem
Žnidaršič & Valenčič
II. Bistrica v oktobru 1900.

Staro in prekušeno sredstvo (masilo) za jačenje in krepljenje kite in mišice človeškega života je
Kwizde fluid
Znamka kača (tekočina proti trganju)
To tekočino rabijo hribolazci, kolesarji in jezdeci z vspehom za ojačanje in okrepitje po velikih naporih. Cena 1 steklenice 1 gld., 1/2 steklenice 60 nč. ter se dobi pristna v vseh lekarnah.
Glavna zaloga
v okrožni lekarni v Korneuburgu pri Dunaju.

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. apostol. Veličanstva
XXI. c. kr. drž. loterija
za skupne vojaške dobrodelne namene.
Ta denarna loterija,
ki je jedina v Avstriji zakonito dovoljena, obsega 18.122 dobitkov v gotovini, v skupnem znesku 418.640 kron. Glavni dobiček znaša v gotovini:
200.000 kron
Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski dohodni urad.
Žrebanje nepreklicno dne 13. decembra 1900
Jedna srečka stane 4 krone.
Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, I. Riemergasse 7., v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti tirga za kupec srečk.
Srečke se dopošljejo poštne prosto.
C. kr. loterijska direkcija,
oddelek za državne loterije.

S poskušnjo se še le prepriča, da se toči v gostilni
Karla Sosič
v Trstu, ulica Romagna št. 20
prve vrste vipavsko belo vino po 44 nč., istrsko črno pa po 40 nč. — Kuhinja gorka in mrzla vedno gotova.
Gostilna je odprta do polnoči.
Svojim rojakom se toplo priporoča za obilen obisk.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Spitalske ulice št. 2.
Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.
Posojila na vrednostne papirje
proti nizkim obrestim.
zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.